

● *Recensie Keizer van Rome & Caligula*

Geen gebrek aan sappige verhalen

Succesauteur Mary Beard springt door de geschiedenis van de Romeinse keizers in een prettig leesbaar boek. Historicus Aloys Winterling probeert het beeld van de krankzinnige keizer Caligula bij te stellen.

Door Vincent Hunink

NON-FICTIE

Mary Beard

Keizer van Rome

- Heersen

over het

Romeinse Rijk

Uit het Engels

vertaald door

Brenda Mudde

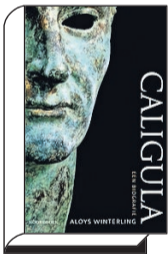
en Maarten

van der Werf.

Athenaeum;

456 pagina's;

€ 35,99.

NON-FICTIE

Aloys

Winterling

Caligula -

Een biografie

Uit het Duits

vertaald door

Jacqueline

Godfried.

Noordboek;

239 pagina's;

€ 26.

Classica **Mary Beard** is de auteur van onder meer *SPQR* en *Twaalf keizers*.

Het immense Romeinse keizerrijk blijft fascineren. Langdurig domineerden de Romeinen het hele Middellandse Zeegebied, tot aan Brittannië en Egypte. Hoe kregen ze dat voor elkaar? En wat was de rol daarin van de keizer? Vooral die centrale figuur op de troon in Rome trekt nog altijd veel aandacht. Iedereen kent de 'goede' keizers zoals Augustus, Trajanus en Marcus Aurelius. Maar vooral de 'slechte' spreken tot de verbeelding: Tiberius, Nero, Domitianus of de decadente Heliogabalus: wie wil niet alles over ze weten?

Een nieuw boek over Romeinse keizers door de Britse classica en succesauteur Mary Beard is dus zeker welkom. Het is zeker niet de eerste studie in deze soort, en Beard pakt het dan ook een beetje anders aan dan haar voorgangers. In *Keizer van Rome* behandelt ze niet alle machthebbers vanaf Augustus in volgorde van tijd, maar kiest ze voor een thematische aanpak.

Al in het tweede hoofdstuk gaat het over de manier waarop Romeinse keizers hun opvolging regelden, waarna de aandacht gaat naar bijvoorbeeld dineren bij de keizer, de keizerlijke paleizen en hofhouding, naast bijvoorbeeld werk, vrije tijd en reizen. Dat lijkt wat lukraak gekozen, en Beard springt voortdurend heen en weer in de tijd, van de ene keizer naar de andere: je moet als lezer serieus je best doen om het overzicht te houden. De aanpak levert als vanzelf ook een zekere versnippering en herhaling op. Zo komt het verhaal over Hadrianus en zijn geliefde Antinoüs op minstens vier plaatsen in het boek aan de orde.

Beard scoort dus niet met een heldere structuur. Maar dat geeft allemaal niets. Wie vooral mooie verhalen en boeiende details zoekt heeft hier een prettig en goed toegankelijk leesboek. De leesbaarheid staat steeds voorop, maar alles is ook terdege gedocumenteerd, met veel handige suggesties voor verder lezen. Ik heb alleen wat moeite met Beards soms pittige oordelen over bepaalde figuren of bronnen, zoals de *Persoonlijke notities* van Marcus Aurelius ('tegeltjeswijsheden'). Ronduit unfair is de kwalificatie van een charmant gedichtje van keizer Hadrianus op zijn gestorven renpaard als 'sentimentele rijmelarij'. Al was het maar omdat Romeinse dichters niet werkten met eindrijm.

Wat systematischer en ernstiger gaat het eraan toe in de biografie *Caligula* van de Duitse historicus Aloys Winterling. Caligula staat te boek als een waanzinnige maniak, die in zijn kortdurende keizerschap (37-41) een bizar schrikbewind voerde. Nee, zegt Winterling, dat beeld is verwrongen en verkleurd, vooral door vijandige Romeinse bronnen, zoals de populaire keizerlevens van Suetonius. In werkelijkheid heeft Caligula kritiek durven leveren op de aristocratie en op de gangbare politieke praktijken, en zich juist daardoor bij die aristocratie gehaat gemaakt.

Het is even wennen: een serieuze Caligula. En een heel boek over Caligula zonder speciale aandacht voor seksuele en culinaire excessen, voor rare anekdotes, excentrieke uitspraken en monsterlijke praktijken. Winterling schrijft minder vlot dan Beard, dat scheelt ook. Ongetwijfeld is aan Caligula meer onzin en krankzinnigheid toegedicht dan hij eigenlijk verdiende. Maar de oude Caligula, die van de sappige verhalen en de liederlijke wandaden, was wel spannender om over te lezen.